

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет туризму

Кафедра готельно-ресторанної та курортної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Управління глобальними ризиками в
готельно-ресторанному бізнесі**

Освітньо-професійна програма «Курортна справа»

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29.08. 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Управління глобальними ризиками в готельно-ресторанному бізнесі
Освітньо-професійна програма	Курортна справа
Спеціалізація	–
Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?%20mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=71&id_cou=250

2. Опис дисципліни
<p>Мета курсу: є формування у майбутніх фахівців галузі готельної та ресторанної справи належних практичних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію управління глобальними ризиками в готельно-ресторанному бізнесі з метою досягнення ефективного існування та розвитку організації, надання студентам знань з основ управління глобальними ризиками в готельно-ресторанному бізнесі</p>
<p>Цілі курсу: формування у майбутніх фахівців сфери гостинності цілісної системи знань щодо ризикозахищеності організацій, набуття навичок аналізу та оцінювання ризиків, специфічності вибору альтернативних управлінських рішень в умовах глобальних загроз. під час вивчення дисциплін «Управління глобальними ризиками в готельно-ресторанному бізнесі»</p>
<p>Компетентності:</p> <p>ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанних послуг для розв’язання складних задач розвитку готельного, ресторанного та курортного бізнесу. СК 8. Здатність розробляти антикризові програми суб’єктів готельного та ресторанного бізнесу, курортного господарства.</p>
<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 1. Розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб’єктів готельного, ресторанного та курортного бізнесу, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу. ПРН 3. Розробляти, впроваджувати та застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному та курортному бізнесі. ПРН 4. Здійснювати моніторинг кон’юнктури ринку готельних та ресторанних послуг. ПРН 7. Ініціювати, розробляти та управляти проектами розвитку суб’єктів готельно-</p>

ресторанного та курортного бізнесу із врахуванням інформаційного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

3. Структура курсу			
№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Поняття глобального ризику як економічної категорії.	Еволюція поглядів на феномен ризику. Дискусія навколо понять «ризик» та «непевність». Відмінності між ризиком та невизначеністю. Ризик як економічна категорія. Об'єкт та суб'єкт ризику. Джерело ризику. Класифікація ризиків. Систематизація класифікаційних ознак ризиків. Загальновизнані класифікаційні підходи: рівень та сфера виникнення, ступінь правомірності та можливість страхування, можливого фінансового результату та врахування тимчасового фактора, характер діяльності та час дії. Основні властивості ризику: конфліктність (суперечливість), альтернативність, правомірність, результативність, невизначеність. Причини виникнення конфліктності ризику. Функції ризику: інноваційна та регулятивна (управлінська). Захисна та аналітична функції ризику. Аспекти вияву функції ризику. Різновиди функцій ризику. Види ризиків: країнові ризики; політичний; технічний; страховий; підприємницький; господарський; комер	Питання, тести, самостійна практична робота
2.	Тема 2. Глобальні загрози міжнародного бізнесу.	Аналіз роботи з персоналом. Сутність Глобальні ризики. Дослідження ризик-менеджменту в різних аспектах основними асоціаціями світу. Класифікація глобальних ризиків: геополітичні, економічні, соціальні, навколишнього середовища, технологічні. Звіти про глобальні ризики. 23 найважливіших ризиків для світової економіки. Оцінка глобальних ризиків на основі ймовірності настання інаслідків за рівнем економічних втрат. Схематичне зображення зв'язків основних глобальних ризиків. Ризик у міжнародному бізнесі. Стратегічні ризики міжнародного бізнесу. Основні потенційно небезпечні фактори для розвитку корпорацій. Комплексна	Питання, тести, самостійна практична робота

		<p>природа й специфічний апарат оцінки ризиків. Світові карти ризиків. Карти різного роду ризиків для міжнародного бізнесу. Карта політичних ризиків компанії Aon. Карта країнних ризиків компанії SACE. Глобальні ризики світової економіки та їх складові за методологією Global Insight. П'ять агрегованих глобальних ризиків. Ймовірність оцінки ризиків за шкалою.</p>	
3.	Тема 3. Ризик-менеджмент.	<p>Поняття ризик-менеджменту. Управління ризиками. Стратегія ризикменеджменту. Способи вибору рішення ризикового вкладення капіталу. Тактика управління ризиками. Організація ризик-менеджменту. Основні правила ризик-менеджменту. Менеджер із ризику та його функції. Сучасні підходи в ризик-менеджменті. Еволюція системи управління ризиками. Адаптивна система управління ризиками. Основні новітні технології ризик-менеджменту. Порівняльна характеристика рис нової і старої парадигми ризик-менеджменту. Основні концепції інтегрованого ризик-менеджменту. Етапи інтегрованого ризик-менеджменту. Процес інтегрованого ризикменеджменту. Карта ризиків. Ранжування ризиків «два на два». Прийняття рішень за результатами ідентифікації та аналізу ризиків: уникнення, зменшення, оптимізація, прийняття, розподіл або передача. Прийоми зниження ризику: диверсифікація, лімітування, самострахування, страхування, хеджування та ін.. Розроблення програми управління ризиками на підприємстві. Дві стадії програми управління ризиком: попередня, основна. Етапи програми управління ризиками. Принципи управління ризиками і стратегія підприємства. Можливі принципи управління ризиками обумовлені вибраним варіантом стратегії. Вплив стратегії підприємства щодо управління ризиками на вибір процедур</p>	Питання, тести, самостійна практична робота

		управління ними. Характеристика ризиків та можливі методи управління. Міжнародні стандарти ризик-менеджменту.	
4.	Тема 4. Кількісні та якісні методи оцінки глобального ризику.	Якісні методи оцінки ризиків. Напрями оцінки несистематичного ризику: характер бізнесу; зовнішнє середовище; якість управління; характер діяльності; стійкість роботи, стабільність; фінансовий стан. Складові ризику фінансового стану: використання кредитів; рівень власного оборотного капіталу; ліквідність активів; імовірність банкрутства; рентабельність; рівень дебіторської заборгованості; фінансові вкладення підприємства. Методи експертних оцінок. Метод Дельфі. Шкала оцінок методу Дельфі. Кількісні методи оцінки ризиків. Ризик в абсолютному виразі. Ризик у відносному вираженні. Імітаційна модель Д. Герца. Метод оцінки прибутковості активів CAPM. Метод еквівалентів.	Питання, тести, самостійна практична робота
5.	Тема 5. Ризики зовнішньоекономічної діяльності.	Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Вісім ризиків зовнішньоекономічної діяльності: ризик країни; митний ризик; валютний ризик; ризики міжнародного маркетингу; ризики міжнародних перевезень (транспортний ризик); ризик міжнародного контракту; ризики, пов'язані з іноземним контрагентом; ризики міжнародного конкурентного середовища. Ризики при укладанні експортно-імпортних угод. Ризик невиконання угод міжнародного контракту. Збутовий ризик. Ціновий та комерційний ризики. Політичні ризики. Дві методики визначення індексів політичних ризиків: WPRF (World Political Risk Forecasts); BERI (Business Environment Risk Index). Чотири показники політичної ситуації: обсяг торговельних операцій; фінансова ситуація та ступінь націоналізму. Ризики, пов'язані з процесом митного оформлення. Основна група ризиків: несвоєчасне проведення сертифікації товару;	Питання, тести, самостійна практична робота

		<p>неправильний розрахунок митних зборів, акцизів, ПДВ та ін..; незадовільне інформаційне забезпечення угоди; неправильний вибір транспортного засобу. Транспортні ризики. Чотири групи ризиків за «ІНКОТЕРМС». Група Е (EXW): покупець несе всі ризики і витрати. Група F: три конкретні умови передачі відповідальності. FCA – ризики та відповідальність продавця переходить на покупця. FAS – відповідальність і ризик переходять від постачальника до покупця у порту. FOB – продавець знімає відповідальність після переміщення товару через борт судна. Вибір виду транспорту. Ризики, пов'язані з основними положеннями зовнішньоекономічного контракту. Ризик вибору і надійності партнера. Ризики реалізації. Ризик відмови в реєстрації товару в Україні. Ризик втраченої вигоди. Ризик зниження доходності. Ризик прямих фінансових втрат.</p>	
б.	Тема 6. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності.	<p>Хеджування за допомогою форвардних і ф'ючерсних контрактів. Форвардний контракт. Форвардна або термінова ціна. Номінальна вартість контракту. Ф'ючерсний контракт. Хеджування за допомогою своп угод. Купівля валюти за спотовим контрактом і одночасно продаж за форвардним. Одночасне надання кредитів у двох валютах. Укладання простого відсоткового свопу. Процес застосування простого відсоткового свопу. Опціон як інструмент хеджування. Страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Види страхування: вантажів, морських суден (морське каско), повітряних суден, автомобілів, експортно-імпортних кредитів, збитків від зупинки виробництва або комерційної діяльності, майна нерезидентів та ін.. Порівняльна характеристика методів страхування та хеджування ризиків. Самострахування як метод управління ризиками. Розмір фонду ризику самострахування. Внутрішній або</p>	Питання, тести, самостійна практична робота

		зовнішній власний фонд ризику. Дві групи переваг самострахування: економічні та управлінські. Недоліки самострахування.	
7	Тема 7 Джерела фінансування ризику.	Структура витрат за різних методів управління ризиком. Поняття фінансового ризику. Три головні статті витрат фінансування ризику: до здійснення події, на компенсацію збитків (після події), адміністративні на управління ризиком (поточне фінансування). Варіанти залучення фондів для фінансування ризику. Фінансування зниження ризику. Фонди самострахування при збережені ризику. Страхування передачі ризику. Фінансування ризику й аналіз ефективності методів управління. Вибір методу управління ризиком за врахування фінансування. Аналіз порівняльної ефективності рішень із управління ризиком.	Питання, тести, самостійна практична робота
8	Тема 8. Оцінка ефективності методів управління ризиком	Економічні критерії оцінки ефективності управління ризиком. Дотримання норм безпеки і забезпечення стійкості роботи підприємства. Аналіз економічної ефективності страхування і самострахування. Метод Хаустопа. Визначення вартості підприємства. Вільні (або чисті) активи підприємства. Страхова премія та гарантування компенсації збитків у майбутньому. Структура страхового тарифу. Визначення розміру фонду ризику. Вплив різних умов на ефективність використання страхування.	Питання, тести, самостійна практична робота

4. Система оцінювання курсу	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	80
ІНДРС/СРС	10
ТК 1	5
ТК 2	5
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу											
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	TK 1	T5	T6	T7	T8	TK 2		
Тема 1. Поняття глобального ризику як економічної категорії.	Тема 2. Глобальні загрози міжнародного бізнесу.	Тема 3. Ризик-менеджмент.	Тема 4. Кількісні та якісні методи оцінки глобального ризику.			Тема 5. Ризики зовнішньоекономічної діяльності.	Тема 6. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності.	Тема 7 Джерела фінансування ризику.		Тема 7 Джерела фінансування ризику.	
			40	5				40	5	10	
										Сума	100

6. Ресурсне забезпечення
Методична література
<ol style="list-style-type: none"> Басюк Т.П., Керанчук Т.Л. Економіка готельно-ресторанного бізнесу: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2018. 282 с. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посібник] К. : Центр навч. літератури, 2006. 312 с. Івченко І. Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій : [навч. посібник] К. : Центр учбової літератури, 2007. 344 с. Ілляшенко С. М. Економічний ризик : [навч. посібник] / [2-е вид., допов. і перероб.]. К.: Центр навч. літератури, 2004. 220 с. Ковешніков В.С., Мальська М.П., Роглев Х.Й. Організація готельно-ресторанної справи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2015. 752 с. Лохман Н. В. Консолідація бізнес-процесів в рамках інноваційної діяльності підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 10. С. 30-37. Підприємництво і зовнішньоекономічна діяльність: можливості і ризики України: монографія / за ред. М. А. Йохни. Хмельницький: ХНУ, 2013. 347 с. Торгова Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : [практикум] Львів : Новий світ, 2007. 220 с. Управління діловими проектами. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 280 с
Рекомендована література
Базова
<ol style="list-style-type: none"> Горик-Чубатюк М. О. Сучасні моделі прийняття управлінських рішень. Вісник Одеського національного університету. Економіка. Одеса, 2017. Т. 22, Вип. 7 (60). С. 74-77. Грущинська Н. М. Інкотермс як головний документ регулювання базисних умов поставки при управлінні експортно- імпорними операціями підприємства України з урахуванням європейських стандартів. Вісник Академії митної служби України. (Сер.-Економіка). 2009. №1. С. 93-100.

3. Диха М. В. Стимулювання експорту України та роль державних фінансів у цьому процесі. Вісник ЖДТУ. 2012. №4 (62). С. 364-367.
4. Дорошкевич К. Переваги та недоліки управління зовнішньоекономічною діяльністю за допомогою стратегічних карт та альтернативних моделей. Вісник Національного університету -Львівська політехніка. 2007. № 15 (599). С. 32- 36.
5. Дубинець Ю. Теоретичні аспекти ризику зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Вісник Тернопільської академії народного господарства. 2005. №2. С. 245-251.
6. Кутащенко М. В. Сутність ризику і причини його виникнення. Інвестиції: практика та досвід. 2009. №6. С. 45- 48.
7. Лігоненко Л. А. Бізнес-модель стартап-проєкту: розроблення, тестування та прийняття. Вісник Одеського національного університету. Економіка. Одеса. 2017. Т.22, Вип. 8 (61). С. 80-86.
8. Мостенська Т. Л. Ризик-менеджмент як інструмент управління господарським ризиком підприємства. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2010. №3. С. 72-79.
9. Пригара О. Ю. Методика оцінювання ризиків міжнародної діяльності підприємства . Бізнес Інформ. 2012. № 4. С. 83-87.
10. Таран І. В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності при здійсненні експортних операцій. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2005. №52. 4.2. С. 97-100.

Допоміжна

1. Економічний словник / Й. Завадський, Т. Осовська, О. Юшкевич. Київ: КОНДОР, 2006. 356 с.
2. Кондецька А. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності URL: <http://intkonf.org/-kondetska-a-riziki-u-zovnishnoekonomichniy-diyalnosti/>.
3. Крисовата К. В. Фінансові ризики в зовнішньоекономічній діяльності URL: http://www.rusnauka.com/36_PVMN_2012/Economics/3_121534.doc.htm.
4. Лазоренко Л. В. Економічний механізм регулювання ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств малого бізнесу URL: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/-bitstream/123456789/720/1/Lazorenko_Ekonomichniy.pdf.
5. Писанюк Р. Економічні ризики підприємств та фактори, що їх визначають. URL:http://www.zu.edu.ua/spf/tmp/third_iteruniversity_conference_pdf/
6. Поляруш М. М. Хеджування валютних ризиків в міжнародній діяльності. URL: http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2011/Economics/2_96357.doc.htm. Посохов І. М. Аналіз змісту поняття ризик і наукові підходи щодо визначення сутності ризику. URL: http://www.nbuy.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2012_5/-statti/19Posokh.pdf.
7. Рішняк І. В. Системний аналіз категорій ризику та невизначеності. URL: <http://ena.lp.edu.ua:-8080/bitstream/ntb/9418/1/26.pdf>.
8. Федотова К. В. Аналіз ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/28_NPM_2013/Economics/2_145272.doc.htm.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua>.
5. United Nations (UN). URL: <https://www.un.org/en>
6. World Trade Organization. URL: <http://www.wto.org/>
7. United Nations. URL: <http://www.un.org/en>
8. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). URL: <http://www.unido.org/>

7. Контактна інформація	
Кафедра	Готельно-ресторанної та курортної справи м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201 Д. Кабінет – 326. https://kgrks.pnu.edu.ua/
Викладач	доц. Новосьолов Олександр Васильович
Контактна інформація викладача	alexandr.novosiolov@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. Викладеними в цих документах принципами (відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги, безпеки і добробуту, законності) та правилами поведінки студентів і працівників університету, які базують на відповідних законах, й керується кафедра готельно-ресторанної та курортної справи у своїй діяльності. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри», більшість вступних іспитів проводиться за комп'ютерно-тестовими технологіями, а іспит за допомогою онлайн-трансляції можна переглядати у реальному часі. Діяльність кафедри, ректорату з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються, як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни

Викладач

Новосьолов О.В.